

UEFA Turnuvalarında Topa Daha Fazla Oranda Sahip Olmak Bir Başarı Göstergesi Midir? (UEFA Şampiyonlar Ligi, Avrupa Ligi ve Konferans Ligi Örneği)

Oğuz GÜRKAN¹, Hakan KARABIYIK²

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi. <https://orcid.org/0000-0001-5886-4758>

²Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi. <https://orcid.org/0000-0002-7931-9318>

To cite this article/ Atf için:

Gürkan, O., ve Karabiyik, H. (2023). UEFA turnuvalarında topa daha fazla sahip olmak bir başarı göstergesi midir? (UEFA Şampiyonlar Ligi, Avrupa Ligi ve Konferans Ligi örneği). *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 52-64.

Özet

Bu çalışma UEFA turnuvalarında başarılı olup gruplardan üst tura çıkan takımlar ile başarısız olup gruplarda elenen takımları topa sahip olma değişkeni açısından karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma kapsamında 2020/2021-2021/2022 ve 2022/2023 UEFA Şampiyonlar Ligi, UEFA Avrupa Ligi ve UEFA Konferans Liginde oynanan toplam 814 müsabakanın analizi yapılmıştır. Maçların verileri erişime açık olan www.transfermarkt.com.tr web sayfasından elde edilmiştir. Çalışmada değerlendirilen tüm datalar SPSS paket programına kaydedilmiş olup, verilerin ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı değerleri ortaya konmuştur. Verilerin normal dağılıma uygunluğunu belirlemek için Shapiro-Wilk normallik testi yapılmış ve dataların normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ışığında topa sahip olma değişkeni kapsamında, turnuvalarda grup aşamalarında başarılı olarak üst tura çıkan takımlar ile başarısız olup elenen takımların karşılaştırılmasında independent simple t testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular tablolar ve grafikler şeklinde sunulmuş ve sonuçların yorumlaması yapılmıştır. Elde edilen araştırma bulguları kapsamında, belirtilen sezonlarda her üç turnuvada da grup aşamasında başarılı olarak bir üst tura çıkan takımların topa sahip olma yüzde ortalamalarının, grup aşamasında elenen takımların ortalamalarından daha yüksek ve istatistiksel olarak da anlamlı ($p<0.05$) olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak dünyanın en önemli organizasyonlarından birisi olarak gösterilen UEFA turnuvalarında takımların grup aşamasından üst turlara çıkmak için topa sahip olma yüzdesinin yüksek olmasının oldukça önemli olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: Futbol, UEFA Şampiyonlar Ligi, Avrupa Ligi, Konferans Ligi, Topa Sahip Olma

Is More Ball Position in UEFA Tournaments an Indicator of Success? (UEFA Champions League, European League and Conference League Example)

Abstract

This study was conducted to compare successful and unsuccessful teams in UEFA tournaments in terms of possession variable. Within the scope of the study, a total of 814 matches played in the 2020/2021-2021/2022 and 2022/2023 UEFA Champions League, UEFA Europa League and UEFA Conference League were analyzed. The data of the matches are taken from the accessible website www.transfermarkt.com.tr. All the data evaluated in the study were recorded in the SPSS package program, and descriptive values such as the mean and standard deviation of the data were calculated. Shapiro Wilk Test was used in determining if the data fit normal distribution, and it was found that the data were distributed normally. Thus, among the parametric tests, the Independent Samples t test was used for the independent groups. The findings were presented in the form of tables and graphs and the results were interpreted. Within the scope of the research findings, it was determined that the average percentage of ball possession of the teams that successfully advanced to the next round in the group stage in all three tournaments was higher than the averages of the eliminated teams in the group stage and statistically significant ($p<0.05$). As a result, in UEFA tournaments, which is shown as one of the most important organizations in the world, it has been revealed that it is very important for the teams to have a high percentage of ball possession in order to go from the group stage to the next rounds.

Keywords: Football, UEFA Champions League, Europa League, Conference League, Possession of the Ball

GİRİŞ

Futbol 19. yüzyılda İngilizler tarafından geliştirilen, tüm dünyaya yayılarak, en çok seyirci kitlesine sahip olan ve en çok ilgi duyulan popüler bir spor dalıdır (Akgeyik, 2018). Futbol, belirli saha şartlarında ve belirli kurallar çerçevesinde oynanan, skorun kalelere atılan ya da yenilen gollerle belirlendiği, el hariç vücudun tüm bölgelerinin kullanılarak oynandığı bir takım sporudur. Bir karşıt ve tezatlar oyunu olması, izleyenleri ve oynayanları yeni heyecanlara sürüklemesi nedeniyle diğer spor dalları arasında özel bir yere sahiptir (İnal, 2004). Günümüzde düzenli olarak futbol maçı izleyen kişi sayısı milyarlar ile ifade edilmektedir. Uluslararası bir unvana sahip olan FIFA ve UEFA gibi organizasyonlar sayesinde milyarlarca futbol seyircisi televizyon ekranlarında maçları izlemektedirler (İnan, 2018). Futbol izleyenler için bir eğlence aracı iken, antrenörler için bu alan analiz ve gözlem gerektiren bir iştir. Bir antrenörün başarıya ulaşabilmesi için maçlarda meydana gelen hareketleri gözlemleyebilmesi onun en önemli görevlerinden birisidir (Franks ve Hughes, 2016). Günümüz futbolunda bilimsel temellere dayalı analiz yöntemleri çok önem kazanmış durumdadır. Futbolda sadece takım olmaktan öte, büyük bütçelerle şirketleşen kulüplerin bu alanda var olabilmeleri için teknolojinin imkânlarından olabildiğince yararlanmaları gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında futbolda saha içi performansının değerlendirilmesi ve başarılı olunabilmesi için maç analizinin önemli bir performans değerlendirme yöntemi olduğu açıkça görülmektedir (Dinçer ve ark., 2016). Futbol müsabakasının uzunluğundan dolayı antrenörlerin saha içerisindeki tüm olayları hafızalarında tutmaları oldukça zordur (Müniroğlu, 2009). Bu nedenden dolayı maç gözlem esnasında 90 dk'lık bir maçı hatasız ve doğru bir şekilde hafızada kayıt altına almak için bir takım alternatif yöntemlere gidilmiştir. Bu alternatif yöntemlerden olan kâğıt kalem (el notasyon) metodu ve bilgisayar-video analizi yardımıyla futbolcuların saha içerisindeki davranışları objektif bir şekilde değerlendirilebilmekte ve analiz edilebilmektedir (Franks ve Hughes, 2016). Müsabakalarda gelişim sağlayabilmek ve başarı elde edebilmek için pek çok yöntem denenmektedir. Bu yöntemlerden biri de futbolda maç ve performans analizidir (Carling, 2016). Maç analizi takımların oyun anlayışlarını, taktiksel yapılarını, bireysel bazlı oyuncu performanslarını değerlendirmek ve geliştirmek için kullanılan bir yöntemdir. Günümüzde maç analiz yöntemleri ile antrenörler hem kendi takımlarının hem de rakip takımların analizlerini detaylı bir şekilde yapabilmektedirler. Maç analizi birçok spor dalında yaygın bir şekilde kullanılmakta ve antrenörlere performans ile ilgili objektif geri bildirimler sunmaktadır (Carling ve ark., 2005). Maç analizinden elde edilen veriler, antrenörlere hem rakip takımın, hem de kendi takımının güçlü ve zayıf yönlerini açığa çıkarmasına katkı sağlamaktadır (Göral ve Aycan, 2014). Bilgisayar üzerindeki yazılımlar ile yapılan maç analizinin pek çok avantajı vardır. Gelişmiş yazılım programları vasıtası ile veri girişleri yapılarak, istatistiksel analizler ortaya çıkarılabilmektedir (Pritchard, 2011). Bunlara ilaveten maç analizi ile müsabakalarda meydana gelen pas, şut, gol ve top kazanma gibi spesifik değişkenlerin de analizleri yapılarak, oyunculara bu değişkenler ile ilgili detaylı geri bildirimle tablolar halinde sunulabilmektedir (Hughes, 2003). Yine müsabaka analizinin ortaya çıkardığı performans göstergelerinin, antrenörlerin doğru karar verme süreçlerine önemli katkı sağlayabileceği düşünülmektedir (Göral ve Saygın, 2012).

Futbolda en iyi performans bileşenleri teknik, taktik, mental (Carling, 2013; Sarmiento ve ark., 2014) ve fizyolojik değişkenlerin bir araya gelmesi ile birlikte ortaya çıkmaktadır (Drust ve ark., 2007; Sarmiento ve ark., 2014). Teknik ile birlikte başarıyı etkileyen en önemli unsurlardan diğer ikisi taktik ve kondisyondur. Yeterli fizik kondisyon seviyesine sahip olmayan bir futbol oyuncusunun teknik parametreleri uygulayabilmesi mümkün görünmediği gibi, teknik yetileri geliştirilmemiş bir futbolcunun da taktik görevleri pozitif bir şekilde yerine getirmesi pek mümkün değildir (Aksoy, 2008). Analiz yardımı ile oyuncuların gol, şut, pas, faul, orta, ofsayt, top kazanma, dribbling ve top kaybetme gibi parametrelerinin analizleri yapılarak, antrenörlere bu değişkenlerle ilgili detaylı geri bildirimler (istatistiksel rapor sonuçları şeklinde veya video şeklinde) verilebilmektedir (Setterwall, 2003). Bu bilgiler ışığında, futbol oyununda teknik ve taktik değişkenler futbol takımlarının başarıya da başarısız olmalarını tespit etmede önemli bir yere sahiptir.

Bunlar içinden futbol performans analizinde en çok dikkat çeken göstergelerden biri de topa sahip olma parametresidir. Topa sahip olmak galibiyeti garanti etmez fakat oyunun hızını ve ritmini belirler ve en önemlisi de rakibin daha fazla koşmasına sebep olur. Dünyanın elit futbol takımları topu mükemmel bir şekilde koruyup kullanma konusunda oldukça ustalaşmışlardır. Baskı altında oyunlarını düzenli bir şekilde kurma konusunda oldukça başarılıdırlar (Schreiner ve Elgert, 2013). Fakat topa sahip olmanın takım performansı ile olan ilişkisi daha fazla açıklığa kavuşturulması gerekmektedir (Castellano ve ark., 2012; Lago ve Martin, 2007).

Tüm bu bilgilerden yola çıkarak bu çalışma, 2020/2021-2021/2022 ve 2022/2023 sezonlarında UEFA turnuvalarında (UEFA Şampiyonlar Ligi, UEFA Avrupa Ligi ve UEFA Konferans Ligi) grup aşamasında başarılı olarak bir üst tura çıkan takımlar ile grup aşamasında başarısız olarak elenen takımları topa sahip olma değişkeni açısından karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma 2020/2021-2021/2022 ve 2022/2023 sezonlarında UEFA turnuvalarında (UEFA Şampiyonlar Ligi, UEFA Avrupa Ligi ve UEFA Konferans Ligi) başarılı olup gruptan üst tura çıkan takımlar ile başarısız olup grupta elenen takımları topa sahip olma değişkeni açısından karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Grubu

Çalışma kapsamında UEFA Şampiyonlar Ligi, UEFA Avrupa Ligi ve UEFA Konferans Liginde oynanan müsabakaların analizi yapılmıştır. UEFA Şampiyonlar Ligi ve UEFA Avrupa Liginde 2020/2021-2021/2022 ve 2022/2023 sezonlarında grup aşamasında oynanan müsabakalar, UEFA Konferans Liginde de 2021/2022 ve 2022/2023 sezonunda grup aşamasında oynanan müsabakalar (yeni kurulan bir turnuva olduğu için sadece 2021/2022 ve 2022/2023 sezonları mevcuttur) çalışmaya dahil edilmiştir.

UEFA Şampiyonlar Ligi belirtilen sezonlarda toplam 8 gruptan oluşmuş ve her grupta 4 takım yer almıştır. Her grupta toplam 12 müsabaka olmak üzere her sezon 96 müsabaka, son 3

sezonunda da 288 müsabaka oynanmış ve tüm maçlar çalışmaya dahil edilmiştir. Gruplar aşamasında ilk iki sırayı bitiren takımlar bir üst tura, grup aşamasını üçüncü ve dördüncü sırada tamamlayan takımlar ise şampiyonlar ligine veda etmişlerdir.

UEFA Avrupa Liginde 2020/2021 sezonu her grupta 4 takım olmak üzere 12 gruptan oluşmuş ve belirtilen sezonda her grupta 12 maç olmak üzere tüm gruplarda toplam 143 maç oynanmıştır (2020/2021 sezonunda turnuvada 1 maç hükmen sayıldığı için çalışmaya dâhil edilmemiştir). 2021/2022 ve 2022/2023 sezonları toplam 8 gruptan oluşmuş ve gruplarda 4'er takım yer almıştır. Her grupta toplam 12 müsabaka olmak üzere bir sezonda 96 müsabaka oynanmıştır. Tüm sezonlarda da toplam 335 maç oynanmış ve grup aşamasında ilk iki sırayı bitiren takımlar bir üst tura çıkmışlar, grup aşamasını üçüncü ve dördüncü sırada tamamlayan takımlar ise Avrupa Liginden elenmişlerdir.

UEFA Konferans Liginde 2021/2022 ve 2022/2023 sezonları toplam 8 gruptan oluşmuş ve her grupta 4 takım yer almıştır. Her grupta toplam 12 müsabaka olmak üzere her sezon 96 müsabaka, son 2 sezonda da 192 müsabaka oynanmış ve tüm maçlar çalışmaya dahil edilmiştir (2021/2022 sezonunda bir maç hükmen sayıldığı için çalışmaya dahil edilmemiştir). Grup aşamasında ilk iki sırayı bitiren takımlar bir üst tura çıkmışlar, grup aşamasını üçüncü ve dördüncü sırada tamamlayan takımlar ise konferans liginden elenmişlerdir.

Her 3 turnuvada belirtilen sezonlarda toplam 814 maç oynanmıştır.

Verilerin Toplanması

Maçların verileri erişime açık olan www.transfermarkt.com.tr web sayfasından alınmıştır. Elde edilen veriler tablolar ve grafikler şeklinde ortaya konmuş ve daha sonraki aşamada da verilerin yorumlanması yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada değerlendirilen tüm datalar SPSS paket programına kaydedilmiş olup, verilerin ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı değerleri ortaya konmuştur. Verilerin normal dağılıma uygunluğunu belirlemek için Shapiro-Wilk normallik testi yapılmış ve dataların normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonuç ışığında topa sahip olma değişkeni kapsamında, turnuvalarda grup aşamalarında başarılı olarak üst tura çıkan takımlar ile başarısız olup elenen takımların karşılaştırılmasında independent simple t testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular tablolar ve grafikler şeklinde sunulmuş ve sonuçların yorumlanması yapılmıştır.

Analizi Yapılan Parametreler

Topa Sahip Olma: Bir müsabakada yapılan 'Topa sahip olma pasları'nın ne kadarını hangi takımın yaptığı üzerinden hesaplanır. Topun maç sırasında iki takımın sahipliğinde olduğunu paslar üzerinden tanımlar.

BULGULAR

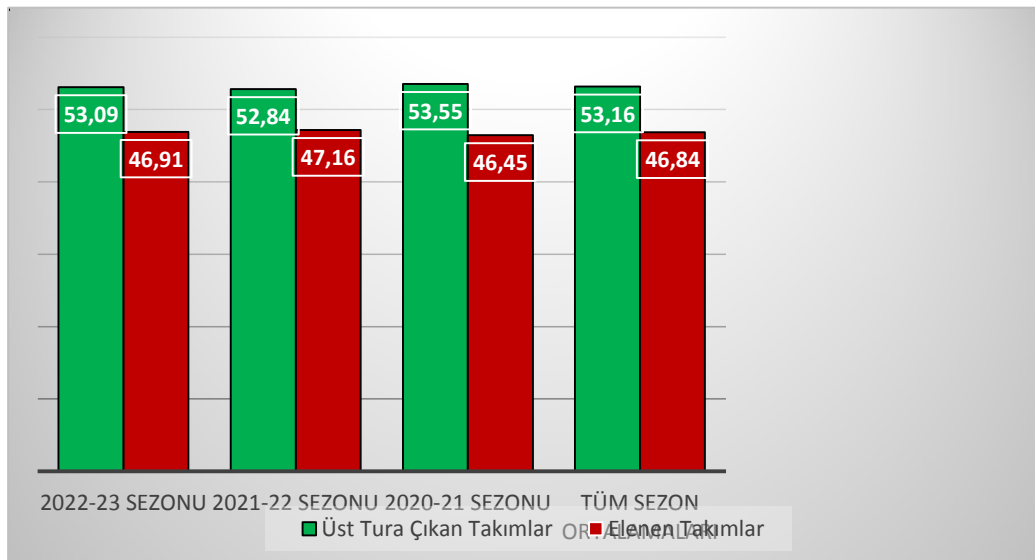
Araştırmanın bu bölümünde istatistiksel analizler neticesinde elde edilen verilere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1. UEFA Şampiyonlar Liginde gruptan üst tura çıkan ve grup aşamasında elenen takımların topa sahip olma yüzde ortalamalarının karşılaştırılması

Turnuva	Parametre	Sezon	Grup	Maç Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
UEFA Şampiyonlar Ligi	Topa Sahip Olma (%)	2022-2023	Üst Tura Çıkan Takımlar	96	53,09	10,82	3,789	,000*
			Elenen Takımlar	96	46,91	11,79		
		2021-2022	Üst Tura Çıkan Takımlar	96	52,84	11,59	3,286	,001*
			Elenen Takımlar	96	47,16	12,38		
		2020-2021	Üst Tura Çıkan Takımlar	96	53,55	9,72	5,379	,000*
			Elenen Takımlar	96	46,45	8,55		
		Tüm Sezon	Üst Tura Çıkan Takımlar	288	53,16	10,70	6,996	,000*
			Elenen Takımlar	288	46,84	11,00		

*p<0.05

UEFA şampiyonlar liginde grubu ilk iki sırada tamamlayarak üst tura çıkan takımlar ile grubu üçüncü ve dördüncü sırada tamamlayarak elenen takımların independent simple t testi sonuçlarına bakıldığında, belirtilen sezonlarda ve tüm sezon ortalamalarında grubu ilk iki sırada tamamlayan takımların topa sahip olma ortalamalarının daha yüksek ve aynı zamanda da istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (p<0.05) (Tablo 1).

Grafik 1. UEFA Şampiyonlar Liginde gruptan bir üst tura çıkan takımlar ile grup aşamasında elenen takımların topa sahip olma değişkeninin karşılaştırılması

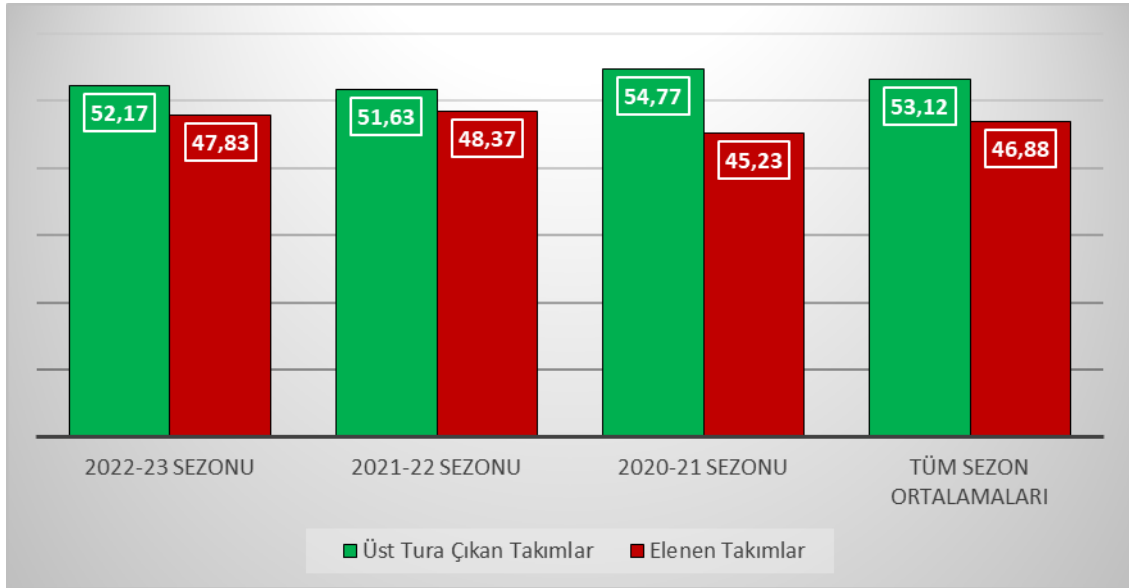
Grafik 1'e bakıldığında üst tura çıkan takımların topa sahip olma yüzde ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. UEFA Avrupa Liginde gruptan üst tura çıkan takımlar ile grup aşamasında elenen takımların topa sahip olma yüzde ortalamasının karşılaştırılması

Turnuva	Parametre	Sezon	Grup	Maç Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
UEFA Avrupa Ligi	Topa Sahip Olma (%)	2022-2023	Üst Tura Çıkan Takımlar	96	52,17	11,37	2,643	,009*
			Elenen Takımlar	96	47,83	11,34		
		2021-2022	Üst Tura Çıkan Takımlar	96	51,63	9,81	2,099	,037*
			Elenen Takımlar	96	48,37	11,58		
		2020-2021	Üst Tura Çıkan Takımlar	143	54,77	10,50	7,215	,000*
			Elenen Takımlar	143	45,23	11,82		
		Tüm Sezon	Üst Tura Çıkan Takımlar	335	53,12	10,63	7,239	,000*
			Elenen Takımlar	335	46,88	11,67		

*p<0.05

Tablo 2’deki independent simple t testi analiz sonuçlarına bakıldığında, UEFA Avrupa Liginde belirtilen sezonlarda ve tüm sezon ortalamalarında gruptan üst tura çıkan takımların topa sahip olma yüzde ortalamalarının daha yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (p<0.05).

Grafik 2. UEFA Avrupa Liginde gruptan bir üst tura çıkan ve grup aşamasında elenen takımların topa sahip olma yüzde ortalamasının karşılaştırılması

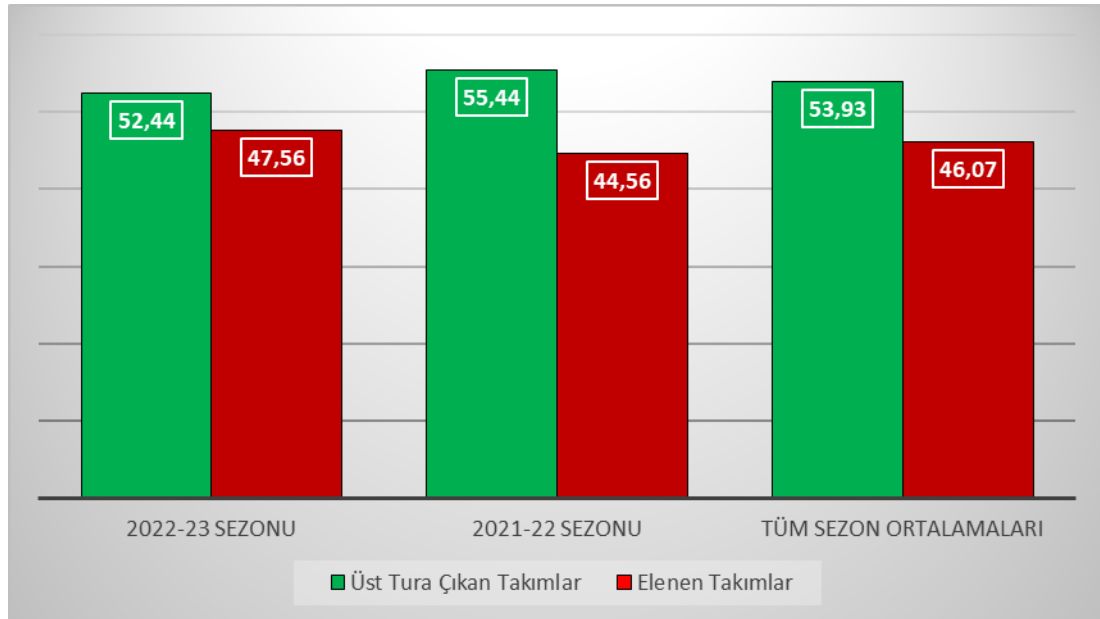
UEFA Avrupa liginde başarılı olarak gruptan bir üst tura çıkan takımların topa sahip olma yüzde ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Grafik 2).

Tablo 3. UEFA Konferans Liginde gruptan bir üst tura çıkan ve grup aşamasında elenen takımların topa sahip olma yüzde ortalamasının karşılaştırılması

Turnuva	Parametre	Sezon	Grup	Maç Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
UEFA Konferans Ligi	Topa Sahip Olma (%)	2022-2023	Üst Tura Çıkan Takımlar	96	52,44	12,43	2,714	,007*
			Elenen Takımlar	96	47,56	12,46		
		2021-2022	Üst Tura Çıkan Takımlar	95	55,44	9,98	7,800	,000*
			Elenen Takımlar	95	44,56	9,24		
		Tüm Sezon	Üst Tura Çıkan Takımlar	191	53,93	11,35	6,861	,000*
			Elenen Takımlar	191	46,07	11,05		

*p<0.05

UEFA Konferans Liginde topa sahip olma yüzde ortalamasının independent simple t testi analiz değerlerine bakıldığında, grup aşamasında başarılı olarak bir üst tura çıkan takımların, grup aşamasında elenen takımların ortalamasından daha yüksek ve istatistiksel olarak da anlamlı olduğu (p<0.05) sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 3).

Grafik 3. UEFA Konferans Liginde gruptan bir üst tura çıkan ve grup aşamasında elenen takımların topa sahip olma yüzde ortalamasının karşılaştırılması

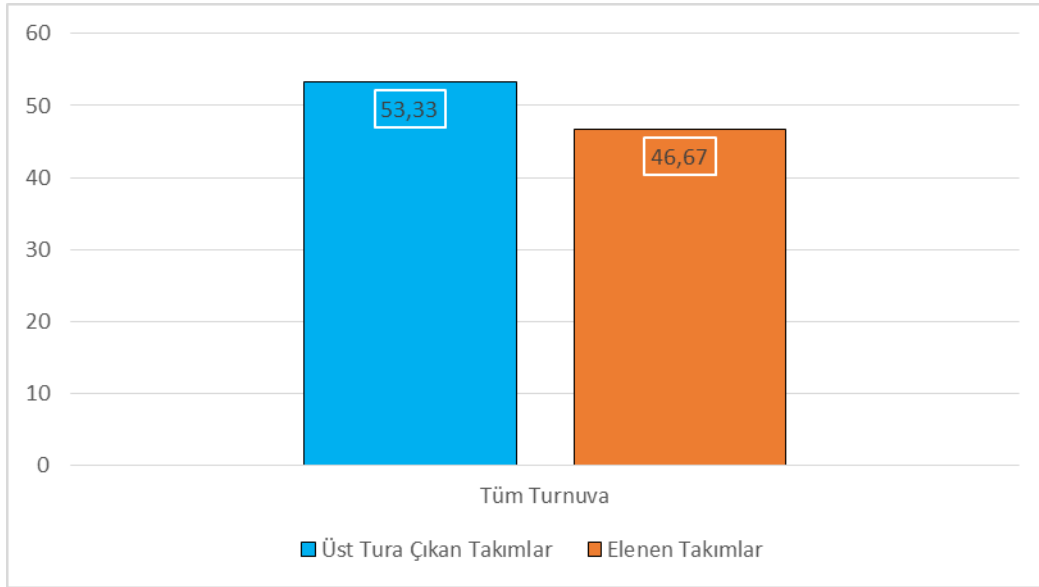
Grup aşamasını ilk iki sırada tamamlayarak bir üst tura çıkan takımların topa sahip olma yüzde ortalamalarının, grup aşamasını son iki sırada tamamlayarak elenen takımların topa sahip olma yüzde ortalamasından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Grafik 3).

Tablo 4. UEFA Şampiyonlar Ligi, Avrupa Ligi ve Konferans Ligi gruplardan bir üst tura çıkan ve grup aşamasında elenen takımların topa sahip olma yüzde ortalamasının karşılaştırılması

Turnuva	Parametre	Sezon	Grup	Maç Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Tüm Turnuva	Topa Sahip Olma (%)	Tüm Sezon	Üst Tura Çıkan Takımlar	814	53,33	10,82	12,142	,000*
			Elenen Takımlar	814	46,67	11,28		

*p<0.05

Tablo 4'deki independent simple t testi sonuçlarına bakıldığında, her üç turnuvada da grup aşamasını ilk iki sırada tamamlayarak bir üst tura çıkan takımların topa sahip olma ortalamalarının, grup aşamasında ligi son iki sırada tamamlayarak elenen takımların ortalamalarından daha yüksek ve istatistiksel olarak da anlamlı olduğu (p<0.05) sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 4. UEFA Şampiyonlar Ligi, Avrupa Ligi ve Konferans Liginde başarılı olarak bir üst tura çıkan ve başarısız olarak grup aşamasında elenen takımların topa sahip olma yüzde ortalamasının karşılaştırılması

Grafik 4'e bakıldığında, tüm turnuvalarda belirtilen sezonlarda grup aşamasında başarılı olarak bir üst tura çıkan takımların topa sahip olma yüzde ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Her üç turnuvada da başarılı olmak için topla daha fazla oynamanın, topa daha fazla hükmetmenin oldukça önemli olduğu ve topa sahip olma değişkeninin UEFA turnuvalarında önemli bir başarı kriteri olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, UEFA turnuvalarında gruplardan bir üst tura çıkan takımlar ile grup aşamasında elenen takımları topa sahip olma değişkeni kapsamında karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Elde edilen araştırma bulguları kapsamında, belirtilen sezonlarda her üç turnuvada da (UEFA Şampiyonlar Ligi, Avrupa Ligi ve Konferans Ligi) grup aşamasında başarılı olarak bir üst tura çıkan takımların topa sahip olma yüzde ortalamalarının, grup aşamasında elenen takımların

ortalamalarından daha yüksek ve istatistiksel olarak da anlamlı ($p < 0.05$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde yapılan çalışmaları incelediğimizde, 2015/2016 sezonunda İngiltere Premier Liginde yapılan bir çalışmada (Aquino ve ark., 2017), ligde ilk 8 sırayı oluşturan başarılı takımların (1-8) topa sahip olma oranının %50,60, ligde son 10 sırayı oluşturan takımların (9-20) topa sahip olma oranının da %47,59 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. FIFA U-20 Dünya kupası üzerinde yapılan bir çalışmada (Göral, 2015b), topa sahip olan takımların daha fazla sayıda şut attıklarını ve maç kazanma sayılarının daha yüksek olduğu sonucuna, İngiltere 1. Liginde yapılan bir başka çalışmada (Bradley ve ark., 2013), topa daha fazla sahip olan takımların, topa daha az sahip olan takımlara göre %44 daha fazla oranda pas yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Elit 17 yaş altı futbol turnuvası üzerine yapılan bir çalışmada (Varley ve ark., 2017), üst sıralardaki takımların topa sahip olma yüzde ortalamalarının, orta sıralarda ve alt sıralardaki takımlardan daha yüksek olduğu sonucuna, 2014 Brezilya Championship’de de maçlardan galibiyet ile ayrılan takımların topa sahip olma yüzdelerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Barreira ve ark., 2016). İspanya La Liga liginde 2008/2009 sezonunda yapılan bir başka çalışmada (Lago-Penas ve ark., 2010), ligi lider tamamlayan Barcelona takımının en yüksek topa sahip olma oranına (%64,3) sahip takım, ligi son sırada tamamlayan Recreativo takımının da en düşük topa sahip olma oranına sahip takım (%48,1) oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yine aynı çalışmada ligi ilk 6 sırada tamamlayan takımların topa sahip olma yüzde ortalamalarının diğer takımlardan daha yüksek olduğu da belirtilmiştir. 2021-2022 sezonunda Fransa Ligue1’de oynanan maçların topa sahip olma açısından lig başarısı, maç sonucu ve maç konumu gibi durumsal faktörler açısından incelendiği bir çalışmada (Karabıyık, 2023), başarılı takımların, orta sıra ve son sıradaki takımlara göre daha fazla topa sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca kazanma durumundaki takımların, kaybetme ve berabere kalma durumlarındaki takımlara göre genel itibarıyla topa daha fazla sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca ev sahibi olan takımlarında deplasman takımlarına göre daha fazla topa sahip olduğu da belirtilmiştir. 2014 Dünya Kupası üzerine yapılan bir çalışmada (Göral, 2015a), turnuvada başarılı olan takımların topa sahip olma ve pas başarı oranlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. UEFA Avrupa Liginde müsabakalardan galibiyet ve mağlubiyet ile ayrılan takımları bazı parametreler açısından karşılaştırmak amacıyla yapılan bir çalışmada (Gözübüyük ve Karaç-Öcal, 2021), maçlardan galibiyet ile ayrılan takımların topla oynama yüzdesinin daha yüksek ve istatistiksel olarak da anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2018 FIFA Dünya Kupası Şampiyonu Fransa Milli Takımının başarı analizi üzerine yapılan bir çalışmada (Kartal ve Ergin, 2019), Fransa Milli takımının turnuva boyunca maksimum top hakimiyet süresinin %66’lık bir oran olduğu, buna ilaveten yüksek pas oranı ve olumlu pas yüzdesinin yüksek olmasının da şampiyonluklarında etkili olduğu ortaya konmuştur. 2021-2022 Türkiye Futbol Süper Ligi üzerine yapılan bir çalışmada (Gürkan, 2023), ligi ilk 10’da tamamlayan takımların topa sahip olma yüzde ortalamasının ligi son 10’da tamamlayan takımların ortalamasından daha yüksek ve aynı zamanda da istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. UEFA Şampiyonlar Liginde galibiyet, mağlubiyet ve beraberlikle sonuçlanan müsabakaların bazı parametreler açısından karşılaştırmalı analizinin yapıldığı bir çalışmada (Gürkan ve ark., 2020), maçlardan galibiyet ile ayrılan takımların topa sahip olma ortalamalarının maçlardan mağlubiyet ve

beraberlikle ayrılan takımların ortalamalarından daha yüksek ve aynı zamanda istatistiksel olarak da anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çeşitli lig ve turnuvalar üzerinde yapılan bu araştırma sonuçları bizim bulgularımızı destekler niteliktedir.

Yine literatürde yapılan diğer araştırma sonuçları incelendiğinde, 2018 Dünya Kupasında müsabakaları kazanan ve kaybeden takımların bazı performans parametrelerini karşılaştırmak amacıyla yapılan bir çalışmada (Gürkan ve ark., 2019), maçlardan galibiyet ve mağlubiyet ile ayrılan takımların topa sahip olma ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. 2012/2013-2016/2017 sezonlarında (5 sezon) UEFA Avrupa Ligi final maçlarında topa sahip olma ve pas oranlarının maç kazanmaya olan etkisinin araştırıldığı bir çalışmada (Çoban, 2018), maçlardan galip gelen takımlar ile maçlardan mağlubiyet ile ayrılan takımlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. 2016 Avrupa Futbol şampiyonasında galibiyet ve mağlubiyetle ayrılan takımları teknik, taktik açıdan analiz etmek amacıyla yapılan bir çalışmada (Gürkan ve Müniroğlu, 2018), iki grup arasında topa sahip olma değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. 2012/2013 ve 2013/2014 futbol sezonlarında, Avrupa kupalarına katılan Türk futbol takımlarının maçlarının, teknik ve taktik açıdan analizinin yapıldığı bir çalışmada (Ertetik ve Müniroğlu, 2021), topa sahip olma yüzdesinin maç sonuçlarına istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. 2018 FIFA dünya kupası üzerine yapılan bir çalışmada (Aquino ve ark., 2019) maçlardan galibiyet, mağlubiyet ve beraberlik ile ayrılan takımların topa sahip olma ortalamalarının birbirlerine oldukça yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde elde edilen bu çalışma sonuçları bizim bulgularımız ile benzerlik göstermemektedir.

Sonuç olarak, literatürdeki farklı lig ve turnuvalar üzerinde yapılan araştırma sonuçlarında da görüldüğü gibi, bazı lig ve turnuvalarda topa sahip olmanın başarılı olmak için oldukça önemli olduğu görülmekle birlikte, bazı lig ve turnuvalarda ise, topa sahip olmanın başarılı olmak için tek başına yeterli bir kriter olmadığı tespit edilmiştir. Lig ve turnuvalarda başarılı takımların, şampiyon takım ve ülkelerin sonuçlarına bakıldığında, topa sahip olma yüzdesinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bizim çalışmamızda da dünyanın en önemli organizasyonlarından birisi olarak gösterilen UEFA turnuvalarında takımların grup aşamasından üst turlara çıkmak için topa sahip olma yüzdesinin yüksek olmasının oldukça önemli olduğu ortaya konmuştur. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda sezon sayısı, maç sayısı, lig ve turnuva sayısı artırılarak topa sahip olma yüzdesi ile başarı faktörü arasındaki ilişki daha ayrıntılı bir şekilde ortaya konulabilir. Ayrıca gelecekte yapılacak çalışmalarda topa sahip olmanın maç sırasındaki skor durumlarına, zaman dilimlerine ve bölgelere göre araştırılmasının yapılması da bu parametrenin başarı ile olan ilişkisini daha detaylı bir şekilde ortaya çıkaracaktır.

KAYNAKLAR

- Akgeyik, T. (2018). Futbolda başarıyı etkileyen faktörler, (Türkiye süper lig takımları üzerine ampirik bir araştırma). *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 7(18), 396-413.
- Aksoy, F. (2008). *Futbol alt yapıda saha içi uygulamalar*. Demokratif Müdafii Matbaası, İstanbul.
- Aquino, R., Garganta, J., Manechini, J. P. V., Bedo, B. L. S., Puggina, E. F. (2017). Effects of match situational variables on possession: The case of England Premier League season 2015/16. *Motriz: Revista de Educação Física*, 23(3), 1-6.
- Aquino, R., Machado, J. C., Clemente, F. M., Praça, G. M., Guilherme, L., Gonçalves, C., Melli-Neto, B., Victor, J., Ferrari, S., Vieira, L. H. P., Puggina, E. F., Carling, C. (2019). Comparisons of ball possession, match running performance, player prominence and team network properties according to match outcome and playing formation during the 2018 FIFA World Cup. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 19(6), 1026-1037.
- Barreira, J., Vendite, C., Vendite, L. L. (2016). Analysis of shots and passing sequence of a soccer team and its opponents during 2014 Brazilian Championship. *International Journal of Sports Science*, 6(4), 163-167.
- Bradley, P. S., Lago-Peñas, C., Rey, E., Gomez-Diaz, A. (2013). The effect of high and low percentage ball possession on physical and technical profiles in English FA Premier League soccer matches. *Journal of Sports Sciences*, 31(12), 1261-1270
- Carling, C. (2016). Match evaluation: systems and tools. match performance and analysis. T, Strudwick (Ed.), *soccer science* (545-559). Human Kinetics: ABD.
- Carling, C. (2013). Analysis of physical activity profiles when running with the ball in a professional soccer team. *Journal of Sports Sciences*, 28(3), 19-326.
- Carling, C., Williams, A. M., Reilly, T. (2005). *Handbook of soccer match analysis*. Routledge Printing House. 1nd Ed. Usa and Canada.
- Castellano, J., Casamichana, D., Lago, C. (2012). The use of match statistics that discriminate between successful and unsuccessful soccer teams. *Journal of Human Kinetics*, 31, 137-147.
- Çoban, O. (2018). UEFA Avrupa ligi final maçlarında topa sahip olma ve pas oranlarının kazanmaya etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(76), 538-544.
- Dinçer, Ö., Arı, E., Sözen, H., Erdoğan, E., Cevahircioğlu, B. (2017). Profesyonel futbol takımlarının alt yapılarında oynayan genç futbolcuların profesyonel futbol ligleri için performans açısından yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Sports and Performance Researches*, 8(1), 35-46.
- Drust, B., Atkinson, G., Reilly, T. (2007). Future perspectives in the evaluation of the physiological demands of soccer. *Sports Medicine*, 37(9), 783–805.

- Ertetik, G., Müniroğlu, R. S. (2021). Avrupa kupalarına katılan Türk futbol takımlarının maçlarının teknik ve taktik açıdan analizi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(1), 156-163.
- Franks, I. M., Hughes, M. (2016). *Successful coaching through match analysis (1nd Ed.)*. Meyer and Meyer Sport.
- Göral, K. (2015a). Passing success percentages and ball possession rates of successful teams in 2014 FİFA World Cup. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3(1), 86-95.
- Göral, K. (2015b). Futbolda performansın temel belirleyicilerinden biri: topa sahip olma (FİFA U-20 dünya kupasının analizi). *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 4(13), 123-130.
- Göral, K., Aycan, A. (2014). Futbol antrenörlerinin müsabaka analizi yöntemlerini tercih etme durumları ve takım performanslarının analizi. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 636-647.
- Göral, K., Saygın, Ö. (2012). Birinci ligde yer alan bir futbol takımının sezon performansının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(2), 1017-1031.
- Gözübüyük T., Karaç-Öcal Y. (2021). UEFA Avrupa liginde müsabakalardan galip ve mağlup ayrılan takımların bazı parametreler açısından karşılaştırmalı analizi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 154-161.
- Gürkan, O. (2023). Futbolda bazı teknik parametrelerin maç konumu, maç sonucu ve lig sıralamasına göre incelenmesi (2021/2022 Sezonu Türkiye Futbol Süper Ligi Örneği). *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 326-340.
- Gürkan, O., Cihan, B. B., Yıldırım, M., Gümüşdağ, H. (2019). 2018 dünya kupasında müsabakaları kazanan ve kaybeden takımların bazı performans parametrelerinin karşılaştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 426-436.
- Gürkan, O., Müniroğlu, S. (2018). 2016 Avrupa futbol şampiyonasındaki müsabakaların teknik-taktik açıdan analizi. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 16(3), 101-108.
- Gürkan, O., Yüksel, Y., Ertetik, G. (2020). UEFA Şampiyonlar Liginde galibiyet, mağlubiyet ve beraberlikle sonuçlanan müsabakaların bazı parametreler açısından karşılaştırmalı analizi. *International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*, 6(2), 669-680.
- Hughes, M. (2003). *Match analysis. Notational analysis, science and soccer*. Ed.: Reilly T., Williams A. W. 245-265. Routledge Printing House. 1nd Ed. USA and Canada.
- İnal, A. N. (2004). *Futbolda eğitim ve öğretim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- İnan. T. (2018). Analyzing the home-field advantage in major European football leagues. *International Journal of Environmental & Science Education*, 13(2), 113-124.

- Karabıyık, H. (2023). Futbolda topa sahip olma parametresinin durumsal değişkenlere göre incelenmesi: 2021/2022 sezonu Fransa Ligue 1 örneği. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 21(2), 151-161.
- Kartal, A., Ergin, E. (2019). 2018 FIFA Dünya kupası şampiyonu Fransa milli takımının başarı analizi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 382-393.
- Lago-Peñas, C., Lago-Ballesteros, J., Dellal, A., Gómez, M. (2010). Game-related statistics that discriminated winning, drawing and losing teams from the Spanish soccer league. *Journal of Sports Science & Medicine*, 9(2), 288-293.
- Lago, C., Martín, R. (2007). Determinants of possession of the ball in soccer. *Journal of Sports Sciences*, 25(9), 969-974.
- Müniroğlu, S., Deliceoęlu, G. (2008). *Futbolda maç analizi ve gözlem teknikleri (1. Baskı)*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Pritchard, O. (2011). Analysis of attacking play in the FIFA 2010 soccer World Cup in South Africa. Degree of bachelor of sport and physical education, University of Wales Institute Cardiff.
- Sarmiento, H., Marcelino, R., Anguera, M., T., Campani Ço, J., Matos, N., Leitão, J. C. (2014). Match analysis in football: a systematic review. *Journal of Sports Sciences*, 32(20), 1831-1843.
- Schreiner, P., Elgert, N. (2013). *Attacking soccer: Mastering the modern game*. Meyer & Meyer Sport.
- Setterwall, D. (2003). *Computerised video analysis of football-technical and commercial possibilities for football coaching*. Unpublished Masters Thesis. Stockholms Universitet.
- Varley, M. C., Gregson, W., McMillan, K., Bonanno, D., Stafford, K., Modonutti, M., Di Salvo, V. (2017). Physical and technical performance of elite youth soccer players during international tournaments: *Influence of playing position and team success and opponent quality*. *Science and Medicine in Football*, 1(1), 18-29.